

AVG in de klas

ICT binnen het geschiedenisonderwijs: tips en trucs

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) heeft consequenties voor in de klas. Waar moet je op letten? Daarnaast ook een aantal handige ICT-tips. Van het maken van betere presentaties in PowerPoint tot het creëren van geanimeerde videopresentaties.

Stefan van der Weide is docent geschiedenis op het Stad & Esch in Meppel.

Tim Huijgen is vakdidacticus geschiedenis en onderzoeker bij de Rijksuniversiteit Groningen en docent geschiedenis op het Stadslyceum in Groningen.

Onlangs trad de AVG in werking. Die heeft consequenties voor het gebruik van digitale tools binnen een school. Het is bijvoorbeeld niet langer toegestaan allerlei leerlinggegevens zomaar op te vragen en op te slaan. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) geeft enkele handige richtlijnen voor het gebruik van digitale tools op school.¹ Als basisregel geldt: 'Wat in het klaslokaal gebeurt, moet in het klaslokaal blijven.' Verder dien je als school met externe partijen die persoonsgegevens verwerken – bijvoorbeeld websites waarop leerlingen een profiel aanmaken – een verwerkersovereenkomst te hebben. Dit is een regeling waarin onder andere staat waar de persoonsgegevens voor worden gebruikt, welke veiligheidsmaatregelen zijn getroffen en waar de persoonsgegevens zijn opgeslagen. Een handige optie kan zijn, volgens de AP, om een persoonsgebonden nummer van een leerling te gebruiken. Met dit pseudoniem krijgt de leerling dan toegang tot digitale leermiddelen en toetsen. Gelukkig zijn er een aantal tools waarbij leerlingen anoniem kunnen inloggen (en dus geen profiel hoeven aan te maken), zoals *Mentimeter*, *Socrative*, *Padlet*, *Tricider* en *Nearpod*.² Deze tools kunnen docenten gewoon gebruiken, maar het is goed om je te verdiepen in de nieuwe wetgeving en in hoe je de privacy van leerlingen kunt waarborgen. Op de website van *Leerling2020* staat ook een handig overzicht dat je kunt gebruiken om te checken welke tools je mag gebruiken volgens de AVG.³

Methodes

Uitgeverijen digitaliseren de laatste jaren steeds meer. De digitale leeromgevingen worden uitgebreider en zijn vaak voorzien van leerlingvolgsystemen. Kortom: er valt veel te kiezen voor docenten. De methode *Saga* is bijvoorbeeld volledig ontwikkeld als digitaal product. Maar ook methodes als *Geschiedeniswerkplaats*, *Memo* en *Feniks* bieden steeds meer digitale mogelijkheden. Het lesmateriaal wordt interactiever en er geldt minder vaak het 'boek achter glas'-principe. Slimme leerlingvolgsystemen maken het tevens mogelijk voor de docent om binnen het materiaal van de methode te differentiëren. Meestal is het mogelijk met een paar drukken op de knop

leerlingen meer uitdagende opdrachten voor te schotelen of om persoonlijke leerroutes voor leerlingen te maken. Met betrekking tot de AVG mag je ervan uitgaan dat jouw school een verwerkersovereenkomst heeft met de betreffende uitgeverij, maar het is goed om dit te checken.

Digitale presentatie

Er zullen weinig docenten zijn die nooit gebruikmaken van presentatiesoftware. Hiervoor kan het bekende programma *PowerPoint* van Microsoft of een online variant als *Prezi* of *Google Slides* worden gebruikt. Halen docenten echter alles uit hun presentatie? Wat veel docenten bijvoorbeeld niet weten is dat je binnen *PowerPoint 2016* ook een poll kunt aanmaken waarbij leerlingen 'live' kunnen stemmen. Maak hiervoor eerst een account aan bij een programma zoals *PollEverywhere.com*. Download de add-in (soort toevoeging voor *PowerPoint*) en maak de poll.

Een erg leuk blog met veel goede tips voor het maken en geven van goede presentaties is *Presentationzen.com* van Garr Rynolds. Wil je een keer heel iets anders? Met de app *Tellagami* kun je een geanimeerde videopresentatie voor leerlingen maken. *Powtoon* is een soortgelijk programma. Beide programma's zijn gratis, maar je dient te betalen voor meer opties of wanneer je geen reclame wilt.

Een andere optie voor het maken van presentaties is *LessonUp*.⁴ Dit platform is gratis te gebruiken, maar voor uitgebreidere opties dient betaald te worden. Of dit het waard is, blijft een persoonlijke afweging. Een betaalde licentie biedt bijvoorbeeld de mogelijkheid te differentiëren

binnen lessen, toetsen af te nemen en je kunt rapportages inzien met betrekking tot de voortgang van leerlingen. De tool is klaar voor de AVG, want leerlingen kunnen zich aanmelden zonder het aanmaken van een profiel. *LessonUp* maakt gebruik van een dia-structuur, zodat je oude PowerPoints snel kunt importeren en bewerken. Het programma is erg interactief; leerlingen voeren een actie uit en je kunt op het digibord de reacties bekijken, zelfs per stuk. Naast bekende elementen als video, geluid en afbeeldingen kun je de leerlingen een website, Google Map, quizvraag, woordweb, open vraag, fotovraag of sleepvraag laten maken. Zo kun je leerlingen bijvoorbeeld de namen van de landen van de Geallieerden en Centralen in een blanco kaart van 1918 laten slepen.

Handige digitale tools

Ten slotte een aantal handige tools die docenten gemakkelijk kunnen inzetten in hun lessen.

Linoit.com

In lessen is het prettig dat leerlingen kunnen profiteren van vragen die door anderen worden gesteld. Een handige manier om dit te organiseren is via *Linoit.com*. Met deze gratis online tool kun je zelf een digitaal bord voor post-its aanmaken. Zo kun je leerlingen inzetten om klasgenoten te helpen. Wanneer bijvoorbeeld een leerling het lastig vindt het verband tussen de Reformatie en de Contrareformatie uit te leggen, dan kan de leerling een vraag op het bord plaatsen. Andere leerlingen kunnen dan reacties geven. Handig is om één bord aan te maken en de verschillende vragen te sorteren naar tijdvak of onderwerp met behulp van een aparte kleur. Je kunt naast post-its ook afbeeldingen, video's en bestanden toevoegen. Een andere handige toepassing is om *Linoit.com* te gebruiken als een logboek bij praktische opdrachten. Je kunt dan als docent direct feedback geven wanneer leerlingen bijvoorbeeld een koppeling naar een internetbron of tekst plaatsen. Als docent deel je een bord met leerlingen door middel van een link, een account is voor hen niet nodig. Daarmee voldoe je met deze app – tenzij leerlingen zelf een bord willen maken – aan de AVG.

Storybird.com

Geschiedenis is meer dan alleen feitelijke kennis. Leerlingen moeten leren om historisch te denken en te redeneren. Voor leerlingen in de brugklas is het hiervoor zinvol om eerst met de basisbegrippen en vaardigheden te oefenen. Een bruikbare webtool hierbij is *Storybird.com*. Met deze website kunnen leerlingen zelf verhalen maken door een grote database met tekeningen te gebruiken. De aard van de tekeningen is veelal niet historisch, maar het leent zich uitstekend om leerlingen in verhaalvorm bijvoorbeeld causaal redeneren en verandering en continuïteit te leren. Je kunt dan bijvoorbeeld tekeningen gebruiken die gaan over de veranderde positie van vrouwen in de geschiedenis. De tool vereist wel een account, maar biedt tegelijkertijd standaardbrieven voor ouders, zodat je toestemming kunt vragen.

Digitale kaarten

Kaarten worden volop gebruikt in de geschiedenisles. Via de *Mapmaker* van National Geographic (mapmaker.nationalgeographic.org) of via Google's *MyMaps* kunnen leerlingen zelf kaarten maken. Bij het eerste programma hoeven leerlingen geen account aan te maken en kunnen ze direct aan de slag. In het tweede geval wordt gebruikgemaakt van een Google-account waardoor leerlingen onder het privacybeleid van Google vallen. Een derde optie is *Historicalmapchart.net* waarmee leerlingen ook historische kaarten kunnen maken. Alhoewel het aantal basiskaarten bij dit programma beperkt is, kunnen leerlingen op deze manier allerlei kaarten maken. Denk bijvoorbeeld aan het Congres van Wenen, waarbij leerlingen zelf op een kaart de veranderingen in de ene kleur en continuïteit in de andere kleur moeten aangeven. Deze tool vereist geen inlog en is dus AVG-proof. ■

- 1 Meer informatie is te vinden op: autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/onderwijs/scholen-de-avg.
- 2 Weet je niet hoe deze tools werken? Zie: leerling2020.nl/kickstarters-digitale-tools-voor-docenten.
- 3 Zie hiervoor: leerling2020.nl/flowchart-avg-welke-tools-mag-ik-gebruiken-in-de-klas.
- 4 Het programma is te vinden via *LessonUp*.